

**ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2**
**The relationship between academic administration and educational
management effectiveness of schools under the Uthai Thani Primary
Educational Service Area Office 2**

จันทร์ประภา คำยิ้ม^{1*}, ฐิตินันท์ ดวงสุวรรณ², นันทวัช นุนารต³

Janprapa Khamyim¹, Thitinan Duangsuwan², Nantawat Nunart³

^{1,2,3}ครูศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

^{1,2,3}Master of Accountancy Program, Faculty of Accountancy, Sripatum University

Corresponding author's e-mail: Knemmakorn21122534@gmail.com^{1}, thitinan.d@nsru.ac.th²

nuntawatnuntart.nn@gmail.com³

Received: December 11, 2024

Revised: January 19, 2025

Accepted: January 27, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการ จำนวน 59 ข้อ ลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง .67-1.00 มีความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ .96 และแบบสอบถามประสิทธิผลการจัดการศึกษา จำนวน 22 ข้อ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง .67-1.00 มีความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ .80 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และระดับต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สูงสุด คือ

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก 3) การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.85$)

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ประสิทธิผลการจัดการศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the level of academic administration, 2) study the level of schools management effectiveness and 3) study the relationship between academic administration and schools management effectiveness. The samples were 302 administrators and teachers. The research tool was academic administration 59 items on a 5-level rating scale questionnaire, with IOC between .67–1.00 and the reliability of 0.96. Moreover, the educational management effectiveness of school 22 items on a 5-level rating scale questionnaire, with IOC between .67–1.00 and the reliability of .80. The statistics used were mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The research findings revealed that: 1) The academic administration overall was at a high level. When considering each side, it found that the highest level of academic administration in educational institutions was the development of quality assurance systems within educational institutions at the highest level. Followed by the aspect of developing learning resources was at a high level, and the lowest level was the development of learning processes was at a high level. 2) The educational management effectiveness of school overall was at a highest level. When considering each side, it found that the highest level of educational management effectiveness of educational institutions was the student-centered learning at a highest level. Followed by the quality of students, it was at the highest level, and the lowest level was the administrative and management process of school administrators, it was a high level. 3) The academic administration had a high positive correlation with the educational management effectiveness of school was significantly at the .01 level ($r = .85$).

Keywords: academic administration, schools management effectiveness

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560–2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานาน ท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม ท่ามกลางปัญหาท้าทายหลากหลายที่เป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในระยะยาวได้นั้น ประเทศต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน รวมถึงการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการ การพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษาการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานให้เป็นคนมีคุณภาพในอนาคต การพัฒนาทักษะสอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาสรางคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคน เตรียมคนให้มีคุณภาพสู่ศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาต้องมีการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงก็สามารถที่จะช่วยให้งานวิชาการของสถานศึกษามีคุณภาพและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะช่วยกระตุ้น กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพ (อมรรัตน์ โพธิ์เพชร, 2557)

ความสำเร็จหรือประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นตัวบ่งชี้หรือนำไปสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษาและตัวการที่เป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายว่าการบริหารประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใดนั้น จะต้องศึกษาหรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การเหล่านั้น ประสิทธิผลของโรงเรียน คือ การที่องค์การได้ดำเนินงานใด ๆ โดยการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จนเกิดผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายต่าง ๆ ที่องค์การตั้งไว้จนทำให้เกิดความพอใจในการทำงานซึ่งเป็นการมองประสิทธิภาพทั้งระบบ การที่โรงเรียนจะจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือความสำเร็จตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้นั้น โรงเรียนจะต้องสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับได้ รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้อย่างดีหรือความพึงพอใจในการทำงานของครูตลอดจนมีความสามารถในการบูรณาการผสมผสาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียนตามที่ตั้งไว้ (ภารดี อนันต์นารี, 2557) แต่ผลการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลที่ผ่านมายังไม่เป็นไปตามเป้าหมายเนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก ส่วนประเด็นคุณธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชนยังต้องการพัฒนาเพิ่มขึ้น จากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทั้งระดับชาติ ชี้ให้เห็นค่อนข้างชัดเจนว่า คุณภาพการศึกษาทั้งด้านวิชาการและคุณลักษณะของผู้เรียนยังไม่น่าพอใจ เมื่อพิจารณาคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำในทุกกลุ่มสาระ อาจเกิดจากข้อจำกัดเรื่อง หลักสูตรและระบบการเรียนการสอน ที่เน้นการสอนเนื้อหาสาระและความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ บัณฑิตสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน บัณฑิตต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้การศึกษไทยในทุกๆระดับยังมีปัญหาเชิงคุณภาพที่ต้องเร่งแก้ไข

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบและดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 124 โรงเรียน มีวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนเป็นองค์กรคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาชาติสู่สากล ซึ่งมีการดำเนินการจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการที่ผ่านมาได้ ดำเนินการสนับสนุนการจัดการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) และขับเคลื่อนนโยบายตามยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาพบว่า จากการประเมินผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 52.11 ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา รวม 4 รายวิชา ปีการศึกษา 2564 ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 41.12 ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา รวม 4 รายวิชา ปีการศึกษา 2564 ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.93 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2, 2564) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวอาจเป็นเครื่องชี้วัดได้ว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ที่ไม่บรรลุเป้าหมาย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่าความสำคัญของงานวิชาการมีผลทำให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล หรือสามารถนำผลที่ศึกษาไปเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผลและสามารถเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพของงานวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

จากเอกสารที่ได้รับ สามารถสรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีการบริหารงานบุคคล ทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ ทฤษฎีภาวะผู้นำ มีขอบข่ายงาน 4 ด้าน คือ วิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป รายละเอียด ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษาที่ครอบคลุมการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน มีขอบข่ายงานที่สำคัญ เช่น การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การวิจัย การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การประกันคุณภาพการศึกษา

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตัวบ่งชี้ความสำเร็จและมาตรฐานของสถานศึกษา ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและทุ่มเทเวลาในการบริหารงานวิชาการมากที่สุด มีผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการศึกษา เอกสารนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะด้านวิชาการ ซึ่งถือเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุด และมีผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยตรง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจและให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก

การบริหารงาน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทของสถานศึกษาเพื่อสนับสนุน ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นมีคุณภาพ เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน โดยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาประกอบไปด้วยงานด้านต่าง ๆ 6 ด้าน คือ 1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ด้านนักเรียน 4) ด้านสภาพแวดล้อม 5) ด้านการมีส่วนร่วม และ 6) ด้านแผนงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม (ธนายุทธ ช่อมะลิ, 2563)

ด้านผู้บริหาร หมายถึง ข้อเสนอแนะ วิธีการดำเนินงานหรือแนวทางปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนคุณธรรมในการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมทั้งองค์กร ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ด้านครู และบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ข้อเสนอแนะ วิธีการดำเนินงานหรือแนวทางปฏิบัติของครู และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนคุณธรรมในการมีจรรยาบรรณวิชาชีพครู และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ด้านนักเรียน หมายถึง ข้อเสนอแนะ วิธีการดำเนินงานหรือแนวทางปฏิบัติของนักเรียนในการเป็นเด็กดี มีคุณลักษณะ/ค่านิยมที่พึงประสงค์

ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง ข้อเสนอแนะ วิธีการดำเนินงานหรือแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนคุณธรรมในการจัดโรงเรียนสะอาด เรียบร้อย ปลอดภัย มีป้ายหลักธรรมคำสอน / คำขวัญ / คติสอนใจที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึง ข้อเสนอแนะ วิธีการดำเนินงานหรือแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนคุณธรรมในการบูรณาการการทำงานทุกฝ่ายในโรงเรียน มีความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้เสีย การมีส่วนร่วมของชุมชน และองค์กรภายนอก

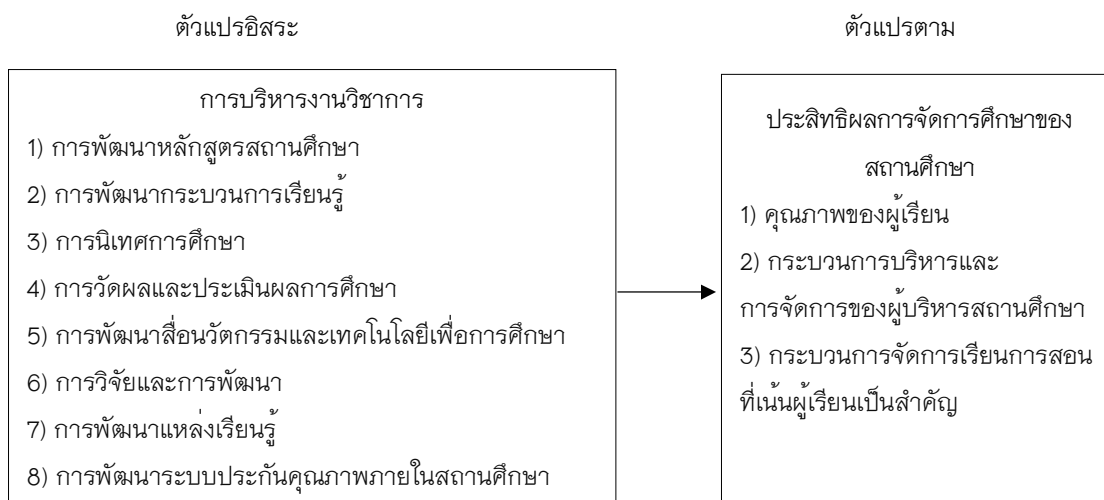
ด้านแผนงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง ข้อเสนอแนะ วิธีการดำเนินงานหรือแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนในการมีโครงการหรือโครงการที่ส่งเสริมคุณธรรม มีกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมเป็นประจำหรือ เป็นวิถี

แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง ข้อเสนอแนะ วิธีการดำเนินงานหรือแนวทางปฏิบัติ โดยใช้แนวทางการพัฒนาตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประเมินแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม หมายถึง กระบวนการประเมินแนวทางการบริหารโรงเรียนคุณธรรม โดยวิธีการประเมินขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำผลการประเมินไปใช้ในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 89 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,413 คน รวมจำนวน 1,502 คน จาก 123 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ที่ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) จำนวน 306 คน ได้กลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบสัดส่วนแต่ละอำเภอ และสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ของ ลิเคิร์ท (Likert) ดังนี้ 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย และ 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ของลิเคิร์ท (Likert) ดังนี้ 5 หมายถึง ประสิทธิผลการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง ประสิทธิผลการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก 3 หมายถึง ประสิทธิผลการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 2 หมายถึง ประสิทธิผลการจัดการศึกษา อยู่ในระดับน้อย และ 1 หมายถึง ประสิทธิผลการจัดการศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครสวรงค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาให้กลุ่มเป้าหมายใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google form เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายสถานศึกษาทั้ง 4 อำเภอ ตามจำนวนที่กำหนด ซึ่งจะได้รับข้อมูลทางอีเมล โดยแนบเอกสารที่อธิบายถึงจุดประสงค์ของการวิจัยและชี้แจงถึงการตอบข้อมูลให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้าใจ กลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถามกลับมา จำนวน 306 ชุด เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อไป และดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม 2567 ถึง 30 มิถุนายน 2567 รวมระยะเวลา 6 เดือน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ มีขั้นตอนดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และการหาค่าร้อยละ (percentage)

4.2 วิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในด้านต่าง ๆ ซึ่งกำหนดตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert scale) เกณฑ์การแปล 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในด้านต่าง ๆ ซึ่งกำหนดตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert scale) เกณฑ์การแปลระดับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา ดังนี้ 4.50–5.00 ประสิทธิผลการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด 3.50–4.49 ประสิทธิผลการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก 2.50–3.49 ประสิทธิผลการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 1.50–2.49 ประสิทธิผลการจัดการศึกษา อยู่ในระดับน้อย และ 1.00–1.49 ประสิทธิผลการจัดการศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.4 วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pear's Product Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .90 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .70–.89 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .30–.69 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .01–.29 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

ลำดับ	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.33	.47	มาก
2	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.29	.48	มาก
3	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.33	.42	มาก
4	ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา	4.36	.44	มาก
5	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.29	.47	มาก
6	ด้านการวิจัยและการพัฒนา	4.43	.40	มาก
7	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.46	.42	มาก
8	ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.59	.24	มากที่สุด
ภาพรวม		4.38	.29	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = .29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .24) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .42) อยู่ในระดับมาก และระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1

ลำดับ	ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	ด้านคุณภาพของผู้เรียน	4.52	.25	มากที่สุด
2	ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา	4.47	.45	มาก
3	ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.53	.34	มากที่สุด
ภาพรวม		4.51	.26	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = .26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สูงสุด คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .34) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .25) อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .45) อยู่ในระดับมาก

สำหรับการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.85$)

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 สามารถอภิปรายผลดังนี้

1) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนร่วมกันติดตามประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งแบบเอกสารและออนไลน์ มีการจัดเนื้อหาสาระของกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มีการจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ร่วมกันจัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ข้อที่มีระดับการบริหารงานวิชาการสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนร่วมกันประชุมเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนามาตรฐาน

การศึกษาเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนร่วมกันประชุมเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนามาตรฐานการศึกษาเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกันตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธิตยา ภีระบัน (2561) พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

1.2) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ข้อที่มีระดับการบริหารงานวิชาการสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนร่วมกันจัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ร่วมกันจัดทำวิทยากร ปรากฏชาวบ้าน ในการเป็นแหล่งเรียนรู้บุคคล และแหล่งเรียนรู้สื่อวัฒนธรรมออนไลน์ ร่วมกันสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยี ร่วมกันกำหนดนโยบาย และวางแผนการจัดหาแหล่งเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์ดิจิทัล (digital device) มีการประสานความร่วมมือจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ วารสาร หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธิตยา ภีระบัน (2561) พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในระดับมาก

1.3) ด้านการวิจัยและการพัฒนา ข้อที่มีระดับการบริหารงานวิชาการสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ ครูแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์งานวิจัยระหว่างบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษาออนไลน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสรุปการประเมินผลการวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมความรู้พื้นฐานของตนเองและครูผู้สอนที่สำคัญต่อการนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงกมล ปดคามินทร์ (2560) พบว่า ด้านงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.4) ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ข้อที่มีระดับการบริหารงานวิชาการสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ การสร้างเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีมาตรฐานมาใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้โดยนำเทคโนโลยีมาจัดการ มีการกำหนด วิธี เกณฑ์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การรายงานผลการเรียน การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา และการเทียบโอนผลการเรียน มีการประเมินตามสภาพจริงโดยประเมินความคิด พฤติกรรม และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงกมล ปดคามินทร์ (2560) พบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอสนมชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านงานวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก

1.5) ด้านการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีระดับการบริหารงานวิชาการสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในเพื่อให้ข้อชี้แนะแนวทางสำหรับครู สามารถส่งเสริมให้ครูศึกษาและทำความเข้าใจหลักการและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศภายใน สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน ที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ

1.6) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีระดับการบริหารงานวิชาการสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทั้งแบบเอกสารและออนไลน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ของกระทรวงศึกษาธิการให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีการพัฒนาหลักสูตรมีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชนิกา บรรจงปรุ และสุรินทร์ ภูสิงห์ (2561) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.7) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ข้อที่มีระดับการบริหารงานวิชาการสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ มีการกรอกข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาในแต่ละด้านผ่านระบบออนไลน์จากหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนร่วมกันนำบริบท และภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ และนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในยุค New normal ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธิตยา ภีระบัน (2561) พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.8) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่น ข้อที่มีระดับการบริหารงานวิชาการสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการจัดเนื้อหาสาระของกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายการเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตให้กับครู นักเรียนและผู้ปกครอง มีการส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์การสอนที่ทันสมัยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด

2) ระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนร่วมกันพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน

2.1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีประสิทธิผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ครูผู้สอนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนสามารถดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน สามารถใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวชิรา สมพงษ์ (2561) พบว่า ระดับการปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2) ด้านคุณภาพของผู้เรียน มีประสิทธิผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนร่วมกันส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม พัฒนาการศึกษามุ่งเน้นผู้เรียนให้มีคุณภาพทั้งด้านวิชาการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครูผู้สอนได้จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความคิดวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดีส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุทิน แซ่ชิน (2561) พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาส่งผลให้คุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มีประสิทธิผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนร่วมกันพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา สามารถจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมายให้เป็นไปตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สามารถจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

3) การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .85$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่จะเป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับผู้เรียน เน้นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผลวัดและประเมินผลการศึกษาตามสภาพจริง มีการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เป็นไปตามยุคสมัย มีการวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย รวมทั้งมีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา จึงส่งผลให้ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพทั้ง 3 มาตรฐาน คือ คุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีประสิทธิผลตามเกณฑ์ด้วย

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัย สามารถสรุปความรู้ใหม่ที่ได้นี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ เป็นการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารและครูในการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนามาตรฐานการศึกษา พร้อมกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญอันดับ 2 โดยเน้นการจัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ด้านประสิทธิผลการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิผลสูงสุด โดยเฉพาะความสามารถของครูในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญอันดับ 2 โดยเฉพาะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผล เป็นความสัมพันธ์กันที่แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการบริหารงานวิชาการส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา

4. แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ ควรเน้นพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในแบบมีส่วนร่วม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาของผู้เรียน

องค์ความรู้ใหม่นี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการศึกษาได้มากขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อฝึกการปฏิบัติให้ได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ควรให้การนิเทศการศึกษาแบบกัลยาณมิตร ให้คำแนะนำและแจ้งให้ครูผู้รับการนิเทศรับทราบข้อเสนอนแนะเป็นเอกสารหรือข้อความอิเล็กทรอนิกส์สามารถอ่านและดาวน์โหลดได้

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ควรกำหนดจุดมุ่งหมาย กำหนดระเบียบ และแนวปฏิบัติการวัดผลและประเมินผลการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปกติใหม่ เช่น การจัดการเรียนการสอนผ่านแอปพลิเคชัน ยูทูป ดิจิต็อก เป็นต้น

1.6 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ควรส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างของรายบุคคล นำผลการวิจัยมาพัฒนาและแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนได้อย่างรวดเร็ว

1.7 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อม และใช้เทคโนโลยี สื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

1.8 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

2.2 ควรศึกษาการหาความสัมพันธ์ระหว่างงานวิชาการกับด้านคุณภาพของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

2.3 ควรมีการศึกษาสมการพยากรณ์เพื่อทำนายตัวแปรการบริหารงานวิชาการตัวแปรใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ชนิกา บรรจงปรุ และสุรินทร์ ภูสิงห์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 7(25), 293-301.
- ดวงกมล ปดามินทร์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในเขตอำเภอสนามชัยเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. *งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- ธนายุทธ ช่อมะลิ. (2563). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- ธิษตยา ภิระบัน. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. *การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา*.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (ฉบับปรับปรุง, พิมพ์ครั้งที่ 9 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- การดี อนันต์นาวิ. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). ชลบุรี: สำนักพิมพ์ มนตรี จำกัด.
- วชิรา สมพงษ์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 15(29), 123-133.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. (2564). *รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. อุทัยธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. <https://www.nesdc.go.th/info/national-strategy/>.
- สุทธิณี แซ่ชิน. (2561). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพของ ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2. *การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา*.
- อมรรัตน์ โพธิ์เพชร. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*.